

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ "ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΑΥΤΗΣ"

(ΟΔΗΓΙΑ 2011/36/ΕΕ)

Άρθρο 1

(άρθρο 1 της Οδηγίας)

Με το άρθρο 1 προσδιορίζεται ο σκοπός του παρόντος νόμου, που είναι η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ "για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου", με την οποία θεσπίζονται κανόνες σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων, την πρόληψη των συγκεκριμένων εγκλημάτων και την προστασία των θυμάτων. Η εναρμόνιση, λαμβάνοντας υπόψη τις ήδη υφιστάμενες ρυθμίσεις στους ανωτέρω τομείς, όπως αυτές εμπεριέχονται στον Ποινικό Κώδικα (άρθρα 8 εδάφιο η', 187B, 323A, 351), στην Ποινική Δικονομία (άρθρα 226A, 253A) και σε λοιπά νομοθετήματα (ν. 2225/1994, ν. 3064/2002, Π.Δ. 233/2003, ν. 3811/2009, ν. 3875/2010, κ.ά.), προβαίνει στις αναγκαίες προσθήκες και τροποποιήσεις.

Άρθρο 2

(άρθρα 2, 4, 8 και 10 της Οδηγίας)

Με το άρθρο 2 τροποποιούνται τα άρθρα 8 εδάφιο η' και 187B του Π.Κ. με την εισαγωγή σε αυτά και των εγκλημάτων των άρθρων 323A και 351 του Π.Κ., ούτως ώστε οι ανωτέρω διατάξεις να εναρμονιστούν με τα άρθρα 2,4,8 και 10 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ. Με την προτεινόμενη ρύθμιση της παραγράφου 4 των άρθρων 323A και 351 του Π.Κ., προστίθεται, ως στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης των ανωτέρω αδικημάτων, η έκθεση της ζωής του παθόντος σε

σοβαρό κίνδυνο, ενώ στην έννοια της ιδιαίτερα σοβαρής βλάβης της υγείας του παθόντος εμπεριέχεται τόσο η σωματική όσο και η ψυχική βλάβη της υγείας αυτού, σύμφωνα και με όσα ορίζονται στις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα για τις σωματικές βλάβες (άρθρα 308 επ. ΠΚ).

Άρθρο 3

(άρθρα 5 και 6 της Οδηγίας)

Το άρθρο 3 προβλέπει την επιβολή αυστηρών διοικητικών κυρώσεων σε βάρος νομικών προσώπων που εμπλέκονται σε αδικήματα εμπορίας ανθρώπων και σωματεμπορίας, κατά το πρότυπο μιας σειράς αντίστοιχων ρυθμίσεων που έχουν εισαχθεί τα τελευταία χρόνια στην ελληνική νομοθεσία, σε εκπλήρωση διεθνών συμβατικών μας υποχρεώσεων, όπως το άρθρο 10 του ν. 3560/2001 (διαφθορά), το άρθρο 51 του ν. 3691/2008 (ξέπλυμα χρήματος) και το άρθρο 41 του ν. 3251/2004 (οργανωμένο έγκλημα). Όμοια με το τελευταίο, η παρούσα διάταξη δεν περιορίζεται στις πράξεις που τελούνται «προς όφελος» του εμπλεκόμενου νομικού προσώπου (όπως προβλέπεται στην Οδηγία), αλλά καλύπτει όλες τις περιπτώσεις αδικημάτων που τελέσθηκαν «μέσω ή προς όφελος ή για λογαριασμό» νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που έχει εξουσία εκπροσώπησης ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων ή κατέστησαν δυνατές από έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου ενός τέτοιου προσώπου, ανεξαρτήτως δηλαδή της ύπαρξης σκοπού προσπορισμού οποιουδήποτε οφέλους υπέρ του νομικού προσώπου. Οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μπορούν δε να είναι : α) πρόστιμο από 15.000 έως 150.000 ευρώ, β) ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας του νομικού προσώπου για χρονικό διάστημα έως έξι μήνες ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας για το ίδιο χρονικό διάστημα, γ) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις ή αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, για το ίδιο χρονικό διάστημα. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση των νομίμων

εκπροσώπων του νομικού προσώπου προς παροχή εξηγήσεων στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, ΦΕΚ Α' 45). Για την επιμέτρηση των διοικητικών κυρώσεων λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, η έκταση της βλάβης που αυτή προκάλεσε, ο βαθμός της υπαιτιότητας και η οικονομική κατάσταση του νομικού προσώπου, καθώς και η τυχόν υποτροπή του, λαμβανομένων υπόψη των προβλέψεων του νόμου για τη διάλυση των σωματείων (βλ. άρθρο 12 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος και άρθρα 103-105 Α.Κ.), ενώ η επιβολή των κυρώσεων αυτών είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των αναφερόμενων στο παρόν άρθρο φυσικών προσώπων. Τέλος, οι πιο πάνω διατάξεις δεν εφαρμόζονται στο Κράτος, στα δημόσια νομικά πρόσωπα κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας και στους διεθνείς οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Το είδος των επιβαλλόμενων σε νομικά πρόσωπα κυρώσεων καθορίζεται σε συμφωνία με τις προβλέψεις της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ αλλά και της βασικής αρχής του ποινικού συστήματος της χώρας μας, κατά την οποία δεν αναγνωρίζεται ποινική ευθύνη σε νομικά πρόσωπα.

Άρθρο 4

(άρθρα 9 παρ.4, 12 και 15 της Οδηγίας)

Με το άρθρο 4 θεσπίζονται τρόποι προστασίας των θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων και της σωματεμπορίας, στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας και διαδικασίας σε εναρμόνιση με τις διατάξεις των άρθρων 9 παράγραφος 4, 12 και 15 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ, ενώ παράλληλα εισάγεται νέα ρύθμιση με το άρθρο 226B του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προκειμένου να επεκταθεί η ισχύς των ανωτέρω διατάξεων και στους ενήλικους-θύματα των πράξεων της εμπορίας ανθρώπων και της σωματεμπορίας. Επίσης, επέρχεται τροποποίηση του άρθρου 4 παράγραφος 1 του ν. 2225/1994, με την εισαγωγή των εγκλημάτων που

προβλέπονται στα άρθρα 323Α και 351 του Π.Κ. στο εδάφιο α΄ του ανωτέρω άρθρου, ούτως ώστε να καθίσταται δυνατή η άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και στις περιπτώσεις τέλεσης των ανωτέρω εγκλημάτων.

Άρθρο 5

(άρθρο 17 της Οδηγίας)

Με το άρθρο 5 τροποποιούνται τα άρθρα 1 παράγραφος 1 και 3 παράγραφος 1 του ν. 3811/2009, με την προσθήκη σε αυτά των εγκλημάτων των άρθρων 323 και 351Α του Π.Κ. έτσι ώστε, σε εναρμόνιση με τη διάταξη του άρθρου 17 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ, και τα θύματα εμπορίας ανθρώπων και σωματεμπορίας να έχουν πρόσβαση στα προβλεπόμενα από τον παραπάνω νόμο προγράμματα αποζημίωσης. Η συγκεκριμένη τροποποίηση του ν. 3811/2009 καθίσταται αναγκαία, καθόσον τα εγκλήματα εμπορίας ανθρώπων και σωματεμπορίας μπορεί να τελεστούν χωρίς τη χρήση βίας και απειλής βίας, αλλά με την εκμετάλλευση της ευάλωτης θέσης του θύματος ή με την απόσπαση της συναίνεσης αυτού με τη χρήση απατηλών μέσων.

Άρθρο 6

(άρθρα 9 παρ.3, 11 παρ.4, 18, 19 και 20 της Οδηγίας)

Με την παρούσα ρύθμιση θεσμοθετείται το Γραφείο Εθνικού Εισηγητή, και κατοχυρώνεται και προσδιορίζεται ο συντονιστικός ρόλος που επιτελεί μέχρι σήμερα άτυπα ο Συντονιστικός Μηχανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών σε συνεργασία με στελέχη συναρμόδιων υπουργείων, το Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης και πιστοποιημένες ΜΚΟ, ούτως ώστε να εξασφαλίζονται η συνεργασία και η δικτύωση με διεθνείς οργανισμούς, η υλοποίηση ανειλημμένων δεσμεύσεων και η απαραίτητη εναρμόνιση των εθνικών δράσεων και πολιτικών με τις διεθνώς αναγνωρισμένες «βέλτιστες» πρακτικές για την εξάλειψη του

φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων.

Η ανάγκη πολυτομεακής προσέγγισης του ανωτέρω φαινομένου καθιστά απαραίτητη την απευθείας υπαγωγή του Γραφείου Εθνικού Εισηγητή στον Υπουργό Εξωτερικών και τον λεπτομερή καθορισμό των αρμοδιοτήτων του. Η ανάθεση της αρμοδιότητας του συντονισμού της εθνικής στρατηγικής και της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού στο Υπουργείο Εξωτερικών προκύπτει από: α) την υπ' αριθμ. Π23ΓΓΕΥ/53674/19.12.2012 απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών (ΦΕΚ Β 3424), σύμφωνα με την οποία, στις αρμοδιότητες του Γενικού Γραμματέα Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, περιλαμβάνεται η εποπτεία και ο συντονισμός των ενεργειών που αφορούν στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων, β) την υπ' αριθμ. 1769/07.06.2013 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (Πρόγραμμα Διοικητικής Μεταρρύθμισης), σχετικά με την ένταξη των δράσεων καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εξωτερικών, γ) τη συμμετοχή του άτυπου Συντονιστικού Μηχανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών στο Δίκτυο των Εθνικών Εισηγητών που συνεδριάζει τακτικά στις Βρυξέλλες, αλλά και σε όλα τα Δίκτυα που λειτουργούν στο πλαίσιο του ΟΗΕ, του ΟΑΣΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης και άλλων διεθνών οργανισμών και δ) την ανάγκη θεσμοθέτησης του ήδη υφιστάμενου άτυπου Συντονιστικού Μηχανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών, η οποία αναγνωρίζεται σε εκθέσεις διεθνών οργανισμών.

Περαιτέρω καθιερώνονται δύο επιβοηθητικά «εργαλεία» για το έργο του Γραφείου Εθνικού Εισηγητή, η Εθνική Βάση Δεδομένων και το Εθνικό Σύστημα Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων. Στόχος του πρώτου είναι η συγκέντρωση αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων για την εμπορία ανθρώπων, ενώ στόχος του δεύτερου είναι η οργάνωση του συστήματος αρωγής στα θύματα εμπορίας ανθρώπων, βάσει ορθών πρακτικών ανίχνευσης, ταυτοποίησης και παραπομπής των θυμάτων σε πιστοποιημένους ξενώνες και του ανθρωπιστικού επαναπατρισμού τους μέσω του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης.

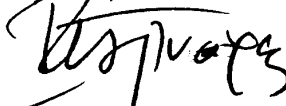
Αθήνα, 21 - 8 - 2013

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

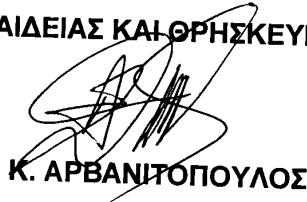
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ι. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

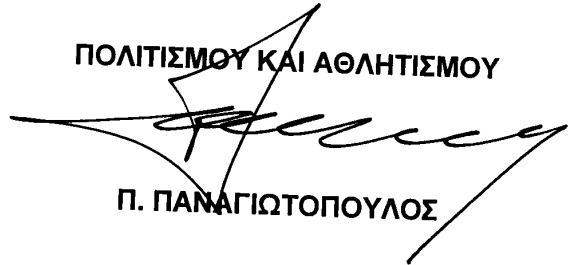
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ι. ΜΙΧΕΛΑΚΗΣ

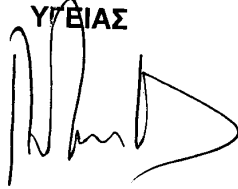
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Κ. ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΣΠ. - ΑΔ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ι. ΒΡΟΥΤΣΗΣ

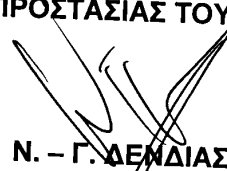
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Χ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Ν. - Γ. ΔΕΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ

Μ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ